

(<https://zene-domovinski-rat.hr/>)

Udruga „Žene u Domovinskom ratu“ Bjelovarsko-bilogorske županije (<https://zene-domovinski-rat.hr/>) > Intervjui (<https://zene-domovinski-rat.hr/intervjui/>)

> PRVI ZAPOVJEDNIK LEGENDARNE TRANSPORTNE ESKADRILE AN-2 U OBRANI VUKOVARA - JOSIP HRGOVIĆ JOSO

PRVI ZAPOVJEDNIK LEGENDARNE TRANSPORTNE ESKADRILE AN-2 U OBRANI VUKOVARA - JOSIP HRGOVIĆ JOSO

(<https://zene-domovinski-rat.hr/images/uploads/josip-hrgovic-01.jpg>)

Nitko u Hrvatskoj nije niti pomišljao 1990. godine, da nam je pred vratima pravi ozbiljan rat protiv dobro naoružanog neprijatelja, bivše JNA, srbočetnika i domaćih izdajnika iz redova srpske nacionalne manjine.

Kompletno naoružanje, neprijatelji su oteli iz Hrvatskih vojarni i preko noći šumskim i drugim tajnim putevima i sredstvima prebacili u Srbiju koja se je već mjesecima pripremala za agresiju na Hrvatsku, planirajući stvaranje Velike Srbije sa granicom Virovitica-Karlovac- Karlobag.

Nekoliko poljoprivrednih aviona AN- 2 koji su se do početka rata koristili za prihranu ili zaprašivanje poljoprivrednih kultura na velikim Slavonskim površinama bili su nam prvi i jedini avioni koje smo mogli koristiti u novonastaloj ratnoj situaciji.

Josip Hrgović: Hvala vama na prilici da spomenem mnoge važne trenutke iz doprinosa prvih hrvatskih zrakoplovaca u Domovinskom ratu kao i da na taj način mladi kolege i naši branitelji, oni koji nisu upoznati, saznaju kako se stvaralo HRZ-e.

Gospodine Hrgoviću, krenimo od početka. Nitko od nas nije bio spreman za rat! Radili smo, privredili za naše obitelji i kćerke, smislili se kao sve mlade obitelji. Rat nam se je dogodio preko noći! Možete li nam opisati kako ste se našli u ulozi pilota Hrvatske vojske u najtežim danima Domovinskog rata?

- Sve je krenulo prije rata, kada sam bio vojni pilot u JNA. Kad se rat krajem 1990.godine počeo približavati Hrvatskoj, nisam mogao prihvatiti agresiju na svoju domovinu. Krajem lipnja 1991. godine, sa još nekolicinom kolega, odbio sam izvršavati zapovijedi koje su bile usmjerene protiv hrvatskog naroda, što je u tadašnjem zrakoplovstvu bilo nepojmljivo ali isto tako bilo je i jako, jako opasno. Zbog toga neposluha bili smo pritvoreni! Sudilo nam se i na vrlo ružan način izbačeni smo iz tadašnjeg zrakoplovstva...duga bi to bila priča. Po izlasku iz tadašnje vojske odmah sam se priključio Zboru narodne garde na zagrebačkom Tuškancu i uključio se u stvaranje prvih, nesigurnih i improviziranih vojnih postrojbi u Hrvatskoj! Sve je počelo na Tuškancu!

Hrvatska, u početku rata, nije imala niti jedan borbeni zrakoplov, osim nekoliko civilnih aviona koje ste morali prilagoditi za ratne uvjete.

- Najvažniji među njima bio je stari Antonov An-2, avion koji se počeo proizvoditi odmah po završetku 2. Svjetskog rata, dakle, to su avioni iz prapovijesti. Za razliku od onoga za što je bio proizveden (zapašivanje polja u Slavoniji) morali smo ga koristiti i kao transportni i izviđački avion, ali i kao noćni bombarder što je bio pravi šok za neprijateljsku stranu jer uopće nisu očekivali borbeno djelovanje s avionima... Sve je to bilo jako nesigurno, amaterski i u potpunosti improvizirano, ali, morali smo tako jer drugo nismo imali.

Bilo bi zanimljivo da nam otkrijete , kako ste zapravo dobili te avione, postoje priče o tome da ste ih „ukrali“ iz JNA. Doslovno ste riskirali Vaše živote ! Možete li nam reći nešto više o toj povijesnoj akciji!?

- Da, često se tako opisuje, ali nije bila krađa nego jedna planska i hrabra akcija. U ljeto 1991. donijeli smo odluku da se bez obzira na posljedice preuzmu dostupni avioni sa bivšeg aerodroma Lučko koji je kontrolirala jugovojaska, iako nam je to od strane JA bilo strogo zabranjeno pod prijetnjom da će na nas pucati ako se avionima uopće i približimo. Uspjeli smo ih nekako nadmudriti i uzeti dva aviona. Ostale avione smo uzeli na poljoprivrednom avioparkingu aerodroma Osijek! Sa tim avionima, kolege iz Privredne avijacije Osijek preletjeli su na aerodrom Varaždin jer bi u suprotnom u Osijeku bili uništeni od strane neprijateljske avijacije. Neprijateljska strana nije ni slutila da bi naši poljoprivredni avioni bili upotrijebljeni za ozbiljne ratne zadaće – govori, prvi zapovjednik legendarne transportne eskadrile AN- 2, Josip Hrgović- Joso.

Taj stari avion Antonov An-2, što je značio za vas osobno ali i za Hrvatsku vojsku?

- Taj avion, koliko god bio spor i nezgrapčan, male snage i brzine, male nosivosti, bio je naš jedini avion sa kojim smo raspolagali u to ratno vrijeme. On nas je povezivao sa našim braniteljima i u najtežim trenucima kada su kopnene i druge veze bile potpuno prekinute... do naših branitelja mogli smo doći jedino zračnim putem. Sa njim smo izvršavali prijevoz i dostavu medicinskih potrepština ratnoj bolnici u Vukovaru, prijevoz ranjenika pa čak i paraobavještajne misije i izviđanja u kasnijim mjesecima Domovinskog rata. S tim avionom letjeli bi noću, iznad neprijateljskog teritorija. Bilo je preopasno jer su takvi zahtjevni letovi tražili mnogo iskustva i spretnosti ali i puno smjelosti.
- Domoljublje je bilo toliko snažno da ste riskirajući život, letjeli i noću bez navigacijskih uređaja i osvjjetljenja!?

Bilo je i dramatičnih letova, po lošem vremenu!?..

-Te letove nikada neću zaboraviti...govori Hrgović, pamtim ih do najsitnijih detalja, morali smo letjeti bez navigacijskog uređaja (GPS, prvi letovi), oslanjajući se samo na vlastite vještine, snalažljivost i želju da se zadaća munjevitno izvrši i da preživimo.

Opišite nam jednu takvu noćnu misiju?

- Naravno! Najzahtjevniji let bio je prema Vukovaru u listopadu 1991., gradu pakla i užasa, koji je bio u potpunom okruženju, a mi smo se morali osloniti samo na prastaru računsku navigaciju. Preletjeti i u odlasku i povratku preko neprijateljskih linija protuzračne obrane koja je po nama pucala nemilice i to svjetlećim mecima. Ti trenuci su dio mog života, užas i strah, osjećaji koji me ne napuštaju čak i u snu.... doslovno žive u mojem životu! Letjeli smo preko neprijateljskih linija bez prave zaštite i pod vrlo jakom protuzračnom obranom u svakom letu. Letjeli smo uz Dunav, na prilično malim visinama jer se od mjesta gdje smo polijetali nismo stigli popeti više zbog male snage motora i tereta koji smo vozili...sa potpuno ugašenim svjetlima, potpuno oslanjajući se na raniju uvježbanost i pilotsko iskustvo.
- To su bile prve noćne isporuke pomoći u povijesti našeg mladog ratnog zrakoplovstva i nagovještaj našeg opstanka, jer našli smo načina da dopremimo sve najpotrebnije do naših branitelja koji su bili u okruženju.

Kakav je osjećaj kada znate da riskirate život za narod i domovinu? Koliko ste takvih misija obavili?

- Letjeli smo gotovo svakodnevno tijekom 1991. i 1992., prevozeći i ranjene i oružje i zalihe. Svaki let bio je neizvjestan, nepredvidiv i često prepun stresa. Ali osjećaj odgovornosti i važnosti misije pritiskali su nas još više nego strah. Znali smo da ako ne uspijemo, naši branitelji i civili možda neće dobiti potrebnu pomoć. Strah je postojao, ali ga je nadjačavala želja da pomognemo i obranimo našu domovinu.

Bilo je i tragedija?

- Nažalost, da. U prosincu 1991. jedan od naših An-2 aviona pogođen je raketom kod Vinkovaca. Tada su poginuli moji kolege – piloti Marko Živković i Mirko Vukušić, kao i dvojica naših hrabrih padobranaca Rade Griva i Ante Plazibat... To su bili zaista teški i preteški trenuci koji doživotno ostaju u sjećanju. Poslije te tragedije razdvojili smo se u dvije grupe i maknuli se s tog područja jer svaki sljedeći let bio bi 100% pogibeljan. Drugim riječima, agresori su našli način da nas skinu s neba i morali smo tako. Jednu grupu vodio je moj kolega Rajtar Vladimir, smjestili su se u Šiljivoševcima kod Našica ali ta se grupa rasformirala. Ja sam doveo drugu grupu u Bjelovar, konkretno, koristili smo poljoprivredni aerodrom u Novoj Rači. Imali smo nekoliko uspješnih bojevnih djelovanja iz zraka na području zapadne Slavonije i jako puno izviđačkih letova za potrebe Operativne zone Bjelovar. Tu smo se zadržali nekoliko mjeseci, što je za ratne uvjete prilično puno, a poslije preko Koprivnice i Lučkog pa do formiranja 27. ETrZ (eskadrila transportnih aviona An-32B)

Opišite nam atmosferu među pilotima i posadama u to ratno vrijeme.

- Među nama je bilo mješavine straha, nesigurnosti i neizvjesnosti, ali i puno domoljublja što je sve to prevladalo. Bili smo mala zajednica, gotovo obitelj. Podržavali smo se i učili jedni od drugih. Mnogo toga smo radili amaterski, bez odgovarajućih sredstava, ali s velikom strašću. Smijeh i humor između misija držali su nas mentalno snažnima. Bili smo svjesni da smo pioniri ali i da smo našim djelovanjem, sa starim poljoprivrednim avionima, prelazili granice mogućeg. To što smo mi radili sa našim avionima, nikada nije zabilježeno nigdje u svijetu ratovanja!

Kako gledate na današnje hrvatsko ratno zrakoplovstvo u odnosu na vaše početke?

- Hrvatsko ratno zrakoplovstvo danas je moderno, profesionalno i efikasno, što je velika razlika u odnosu na naše početke, koji su bili jako skromni, zapravo, potpuna improvizacija. Naši su napori postavili temelje, a današnje dobro opremljene snage čine nas jako ponosnim. Naše zrakoplovstvo uvelike je doprinijelo obrani i suverenitetu Hrvatske, a naši piloti su danas dio NATO saveza. Sve to ne bi bilo moguće bez onog poleta u 90-etima kada su upravo udareni temelji suvremenog zrakoplovstva.

Danas ste u zasluženoj mirovini, koju poruku biste uputili mladima koji će čitati ovaj intervju!?

- Svim mladima Hrvatske bih poručio da cijene ono što smo im izborili, da njeguju tradiciju i da nikada ne zaborave ubijenu Hrvatsku mladost i razorene gradove i sela. Neka se upoznaju s poviješću i nauče kako su te pobjede građene na hrabrosti, odlučnosti i zajedništvu običnih ljudi. Naša borba nije bila laka, bila je to borba za opstanak, za pravo da napokon živimo slobodni u svojoj državi. Moja poruka, kaže Hrgović, bila bi budite spremni za svoje izazove, ali uvijek s osjećajem zahvalnosti prema onima koji su Vam omogućili život u slobodi.

Napisala: Dubravka Vukoja

Članak je financiran sredstvima poticanja novinarske izvrsnosti Agencije za elektroničke medije.

Datum objave: 11. 11. 2025.

Prethodni

◀ RATNI PILOT BORBENOG ZRAKOPLOVA IZ... (<https://zene-domovinski-rat.hr/intervjui/udruga/ratni-pilot-borbenog-zrakoplova-iz-dubrovnika-vlaho-mario>)

(<https://zene-domovinski-rat.hr/images/uploads/297/josip-hrgovic-05.jpg>)

Adresa: **Ul. Tomaša G. Masaryka 8, 43000 Bjelovar**OIB: **31202783252**Žiro račun: **HR1524020061100688149**Kontakt: **+385 91 578 6118**E-mail: **info@zene-domovinski-rat.hr**

Kontaktirajte nas

- > Domovinski rat (<https://zene-domovinski-rat.hr/domovinski-rat/>)
 - > Knjige (<https://zene-domovinski-rat.hr/knjige/>)
 - > Obljetnice (<https://zene-domovinski-rat.hr/obljetnice/>)
- > Domoljubni zapisi (<https://zene-domovinski-rat.hr/domoljubni-zapisi/>)
 - > Aktualnosti (<https://zene-domovinski-rat.hr/novosti/>)
 - > Intervjui (<https://zene-domovinski-rat.hr/intervjui/>)
 - > Kolumne (<https://zene-domovinski-rat.hr/kolumne/>)
 - > Vjera (<https://zene-domovinski-rat.hr/vjera/>)
 - > Zdravlje (<https://zene-domovinski-rat.hr/zdravlje/>)
- > Kontaktirajte nas (<https://zene-domovinski-rat.hr/kontakt-informacije/>)
 - > Pitanja (<https://zene-domovinski-rat.hr/cesta-pitanja/>)
- > O Udruzi (<https://zene-domovinski-rat.hr/udruga-braniteljica-bbz/>)
- > Partneri udruge (<https://zene-domovinski-rat.hr/partneri-udruge/>)
- > Impressum (<https://zene-domovinski-rat.hr/impressum/>)

Posljednje novosti

NOVI ŽIVOT UDAHNUT NAJLJEPŠEM STOGODIŠNJEM BISERU GRADA BJELOVARA - BJELOVARSKA SOKOLANA

<https://zene-domovinski-rat.hr/novosti/udruga/novi-zivot-udahnut-najljepsem-stogodisnjem-biseru-grada-bjelovara-bjelovars>
02. 10. 2025.

ZOVU NAS „LJUDI IZ SJENE“ - ZRAKOPLOVNI TEHNIČAR U DOMOVINSKOM RATU - DARKO OSLOVČAN

<https://zene-domovinski-rat.hr/novosti/udruga/zovu-nas-ljudi-iz-sjene-zrakoplovni-tehnicar-u-domovinskom-ratu-darko-oslov>
01. 10. 2025.

RATNI PILOT IVAN SELAK : MOJ NAJTEŽI TRENUTAK U ŽIVOTU BIO JE KADA SAM NADLIJETAO U MIG - U POSLJEDNJI ISPRAČAJ NAJBOLJEG PRIJATELJA

<https://zene-domovinski-rat.hr/novosti/udruga/ratni-pilot-ivan-selak-moj-najtezi-trenutak-u-zivotu-bio-je-kada-sam-nadlijetao-u-mig-u-posljednji-isp racaj-najboljeg-prijatelja>
01. 09. 2025.

2025 Udruga „Žene u Domovinskom ratu“ Bjelovarsko-bilogorske županije – Sva prava pridržana

PIXELIO (<https://pixelio.hr/>) | Izrada web stranica (<https://pixelio.hr/internet-usluge/cijena/izrada-web-stranica/>) | Grafički dizajn (<https://pixelio.hr/internet-usluge/cijena/graficki-dizajn/>) | Internet marketing (SEO) (<https://pixelio.hr/internet-usluge/cijena/internet-marketing/>)